

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-03-01
Besvaras senast
2019-03-15

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:113 Andning och sondmatning som grundläggande behov

Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslagstiftning som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Personlig assistans är en av tio insatser inom LSS.

I oktober 2015 skedde ett trendbrott i utvecklingen av antalet assistansberättigade. Finansminister Magdalena Andersson (S) uttalade i medierna att det krävdes besparingar inom assistansen för att klara flyktingkrisen. Strax därefter kom regleringsbrevet ifrån S-MP-regeringen till Försäkringskassan med uppmaningen att bryta kostnadsutvecklingen inom assistansersättningen.

Konsekvenserna av den socialdemokratiskt ledda regeringens direktiv till Försäkringskassan har varit förödande. Försäkringskassan började tolka tidigare domar ifrån HFD på så sätt att rättspraxis ändrades. Ungefär 1 700 personer med omfattande funktionsnedsättning har förlorat sin assistansersättning sedan dess. Beviljandegraden av nya ansökningar är rekordlåg.

Faktum är att rådande rättspraxis medför att människor som behöver hjälp med att andas och att få i sig näring via sond inte beviljas assistans. Vi kristdemokrater har länge kämpat för att återupprätta intentionen med LSS, och när KD-M-budgeten fick stöd i riksdagen i december togs ett första viktigt steg genom ett tillkännagivande av det självklara – att uppmana regeringen att ändra lagen så att andning och sondmatning ska vara grundläggande behov.

Det är glädjande att regeringen nu tar steg för att förverkliga tillkännagivandet i M-KD-budgeten. Den 21 februari presenterade socialministern en promemoria som ska ligga till grund för lagändringen. På sidan 7 i promemorian (S2019/00767/FST) *Behov av hjälp med andning och sondmatning* går följande att läsa under avsnitt 2. Bakgrund: ”Riksdagen beslutade den 20 december 2018 ett tillkännagivande (bet. 2018/19:SoU1, rskr. 2018/19:111) med innebörden att regeringen skyndsamt bör återkomma med lagförslag som säkerställer att behov av hjälp med andning och sondmatning ska anses vara grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).”

Med hänvisning till domen HFD 2018 ref. 21, tolkar Försäkringskassan i dag lagen så att det bara är den tid som det tar att koppla på och av sonden – inte den tid det tar att föra in näringen i kroppen – som räknas. Bara dessa delar bedöms vara av tillräckligt privat och integritetskänslig karaktär. Denna strikta tolkning gör att många personer inte kommer upp i de 20 timmar grundläggande behov i veckan som krävs för att få rätt till assistansersättning. Samtidigt som det är glädjande att en lagändring är på gång har flera jurister inom funktionshinderrörelsen varnat för att förslaget till lagtext fortfarande kommer att kunna ge utrymme för Försäkringskassan att fortsätta med samma restriktiva tolkningar runt sondmatningen som i dag.

Om lagen möjliggör ett tolkningsutrymme som riskerar att permanenta dagens rättspraxis kommer inte de personer som förlorat sin assistans att återfå sin rätt att få hjälp med sondmatning. Detta måste självklart åtgärdas – annars faller hela syftet med lagändringen.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

Vilka åtgärder kommer ministern att vidta för att se till att lagförslaget säkerställer att hela den tid det tar att utföra insatsen för andning och sondmatning – inte enbart de delar som anses vara av tillräckligt privat och integritetskänslig karaktär – kommer att anses vara grundläggande behov?

.....

Pia Steensland (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren